Links-progressieve paniekzaaierij is lachwekkend amateuristisch, maar ook gevaarlijk

Posted on 8 augustus 2026 by Bart Jan Spruyt

Als je Haagse onderzoeksbureautjes mag geloven, staat Nederland op het punt een nare autocratie te worden, geruggesteund door een vilein netwerk van 'christelijke nationalisten'. Een soort filiaal van Trumps MAGA-beweging in Europa. Maar wie er even naar kijkt, ziet al snel dat al die rapporten blinde, politiek-gemotiveerde paniekzaaierij zijn.

Een man die bij de AIVD en de NCTV werkte en ook als diplomaat bij de Verenigde Naties actief was, heeft een eigen stichting opgericht waarvan hij nu uitvoerend directeur is. Zijn naam is Jelle Postma, en zijn stichting heet Justice for Prosperity. Postma duikt wel eens op in een talkshow of op een opiniepagina. Het doel van zijn stichting is om ons te waarschuwen voor 'bedreigingen', 'ondermijningen' en 'verborgen (internationale) netwerken' die een direct gevaar voor onze democratie en rechtstaat vormen. Hij signaleert dat gevaar vooral in kringen die hij 'conservatieve, extreemrechtse en fascistische actoren' noemt.

Rechtse christenen

Het is natuurlijk fijn dat iemand ons komt waarschuwen voor dingen die ons bedreigen, maar de geloofwaardigheid van de alarmistische boodschap wordt natuurlijk bepaald door de deugdelijkheid van het onderzoek.

En daar is het niet best mee gesteld.

Eind mei publiceerde zijn stichting een rapport met de titel *Symbolen als wapen: christelijk nationalisme*. Het behelsde een waarschuwing tegen (internationaal vertakte) extreemrechtse groepen die zich in toenemende mate van christelijke symbolen bedienen. Bij de grote anti-asieldemonstratie, september vorig jaar op het Malieveld, stond temidden van prinsenvlaggen een groot houten kruis met daarop de tekst 'God is goed, Geert wordt groot'.

Dat is eng, schreef Postma, deze 'normalisering' van extreemrechts, want deze alliantie tussen hooligans en blanke christenen (preciezer: dit christelijk nationalisme dat extreemrechts 'aanjaagt') is gericht op de vestiging, misschien wel met geweld, van een 'witte, christelijke etnostaat' – en roept associaties op met Trumps MAGA-beweging, het voormalige Hongarije van Orban en de politiek van de Russisch-Orthodoxe Kerk. Die rechtse christenen zijn ook nog eens tegen abortus en voor het traditionele gezin, stelt Postma hoofdschuddend vast.

Zo worden onfrisse praktijken en legitieme standpunten, extreemrechts geweld en christelijke politiek, DEFEND en de SGP, op de ene hoop van de 'antirechtenbeweging' gegooid. Dat betaamt een serieuze wetenschapper niet, waarvoor Postma, denk ik, wil doorgaan.

Aanpassingen

Maar erger nog is het volgende. Postma presenteerde zijn twintig pagina's tellende rapport op 22 mei, maar heeft inmiddels (heimelijk) heel wat passages uit dat rapport geschrapt of aangepast.

In de oude versie stelde Postma 'directe verbanden tussen christelijk nationalisme en binnenlands terrorisme in Nederland' vast. In de nieuwe versie gaat het over 'mogelijk' binnenlands terrorisme. Het rapport oordeelde dat in rechtse kringen 'hedendaagse kwesties worden gepresenteerd als een religieuze oorlog ter

verdediging van de blanke, christelijke Europese beschaving'. In deze zin is nu het woordje 'soms' toegevoegd. Het rapport meende te kunnen melden dat de 'antirechtenbeweging' religie kaapt en gebruikt 'als instrument om mensenrechten terug te draaien, onder het mom van een terugkeer naar het "traditionele" leven, waarbij progressieve ideologie werd bestempeld als "kwaadaardig modern", "buitenlands" of "geïmporteerd".' In de gekuiste versie zijn de woorden vanaf 'onder het mom' geschrapt.

Giftige framing

Feiten blijken dus minder massief en vaak misschientjes. Net zo onthullend was het interview dat het radioprogramma *Dit is de Dag* met Postma had. Bij enig doorvragen bleek dat Postma bij ultraconservatieve organisaties die de politiek met programma's bestoken, alleen buitenlandse voorbeelden wist te noemen, dat er geen christelijke organisaties zijn die aansturen op geweld, en dat er ook geen geldstromen zijn. Bovendien gaat het hooguit om 'enkele tientallen' mensen die op het Malieveld of elders met een Bijbel of crucifix wapperen.

Maar het kwaad van de giftige framing is dan natuurlijk al geschied – geruggesteund door een netjes ogende man met een carrière bij de veiligheidsdiensten achter zich en invloed op het beleid.

Oei!

Net zo amateuristisch en alarmistisch was het rapport dat de stichting Democratie Monitor half juli uitbracht. De directeur van deze stichting, Bas Bijlsma (42), is ook al een oud-diplomaat, en bovendien politiek actief voor GL-PvdA. In 2020 was hij kandidaat voor het Europees Parlement, in 2023 voor de Tweede Kamer. Bijlsma en zijn collega's zien Nederland in een autocratie veranderen. Dan gaan onmiddellijk – dat is althans de bedoeling – alle alarmbellen af, want bij 'autocratie' denken we aan Amerikaanse, Russische en Hongaarse toestanden. Dat Nederland in de richting van een autocratie 'slaapwandelt' blijkt volgens Democratie Monitor uit enkele 'autocratische acties' dan wel 'democratie-incidenten'. Oei!

En dan komt het: het kabinet heeft enkele moties genegeerd en adviezen van de Raad van State niet opgevolgd. Dat dit sinds jaar en dag een staande praktijk is, en allerminst alarmerend, wordt de lezer onthouden. Een advies is niet bindend, en een motie is, als zij een meerderheid behaalt, een uitspraak van de Kamer die

evenmin bindend is, behalve wanneer in zo'n Kameruitspraak het vertrouwen wordt opgezegd.

En dan gaat het ook nog over de rellen op het Malieveld en een kerstfeestje van Forum voor Democratie. Maar de betrokkenen bij deze incidenten zijn natuurlijk geen 'zittende machthebbers', laat staan de dragers van een autocratie in wording. Voor kranten als Trouw en NRC is dit geklungel – toegedekt met de namen van wetenschappers van de Radboud universiteit- geen reden om geen aandacht aan het rapportje van de 'experts' van Democratie Monitor te schenken.

Het is dan geen overbodige luxe even de money te followen. Democratie Monitor wordt gefinancierd door Stichting Weerbare Democratie, Stichting Deelgenoot maar vooral door de stichting Democratie en Media, mede-eigenaar van *Trouw* en *Volkskrant*. De club van Postma wordt gesteund door een conglomeraat van stichtingen die actief zijn op het snijvlak van mensenrechten en politieke beïnvloeding, vooral gericht op het tegengaan van 'desinformatie', dat wil zeggen: informatie die niet in het eigen, linkse straatje past.

Betekenisloos

Het zou allemaal lachwekkend zijn als het tegelijkertijd niet zo pijnlijk, zorgelijk en ongehoord amateuristisch zou zijn. En invloedrijk, in de media en onder beleidmakers. Want zowel Postma als Bijlsma verspreiden een boodschap die de links-progressieve mens graag wil horen in zijn verzet tegen een 'monster' dat hij zelf heeft gecreëerd en graag in een stropop verandert.

Het is bovendien gevaarlijk. Wijlen NRC-columnist J. L. Heldring placht zich al te ergeren wanneer het woord 'fascisme' te pas en te onpas werd gebruikt en daarmee betekenisloos werd – even betekenisloos als nu woorden als 'autocratie' en 'christelijk nationalisme' dreigen te worden. Als fascisme zich werkelijk aandient, herkennen we het niet meer. En als het zich aandient, wist de Amsterdamse historicus Jacques Presser, dan zeker in de vorm van anti-fascisme.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*